

**DIALOGUE
& ACTION**
AGAINST WILDFIRES

ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Διάλογος, συμμετοχικός σχεδιασμός και συλλογική δράση για την μείωση του κινδύνου καταστροφών από δασικές πυρκαγιές στο πλαίσιο του έργου **Διάλογος και Δράση απέναντι στις Πυρκαγιές**: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2024

ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συγγραφείς: Έλενα Τζαμουράνου, Παναγιώτης Γιαννακόπουλος,
Παναγιώτα Αράπη, Κώστας Βλαχονικολός
Επιμέλεια: Γεωργία Μπεκριδάκη

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Το παρόν είναι μέρος της “Εργαλειοθήκης για τη Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές”. Δημιουργήθηκε από την ομάδα υλοποίησης του πιλοτικού έργου “Διάλογος και Δράση απέναντι στις Πυρκαγιές: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές” με την υποστήριξη του ερευνητικού προγράμματος ACCTING (AdvanCingbehavioural Change Through anINclusiveGreen deal): European Union’s Horizon 2020, No 101036504. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εργαλειοθήκη μεταβείτε στον ιστότοπο <https://dock-sse.org/tool/disaster-risk-reduction/>

Μήνυμα από την Ομάδα Έργου

Καθώς τα μικρά ορεινά χωριά αντιμετωπίζουν όλο και πιο έντονα την απειλή των πυρκαγιών, επιδεινούμενη από την κλιματική αλλαγή, ο ρόλος των κοινοτήτων ως πρώτη γραμμή άμυνας γίνεται πιο σημαντικός από ποτέ.

Στο πλαίσιο του προγράμματος Διάλογος και Δράση απέναντι στις πυρκαγιές: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές, συνεργαστήκαμε με τέσσερις κοινότητες της Μεσσηνίας – Αρχαία Μεσσήνη, Μαγνανιακό, Τρίκορφο και Κορομηλιά – για να μειώσουμε τον κίνδυνο φυσικών καταστροφών και να ενισχύσουμε την ετοιμότητά τους. Με διαδικασίες συμμετοχικού σχεδιασμού και συλλογικής δράσης, αναδείξαμε τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, συνδυάζοντας την εμπειρία των κατοίκων με καινοτόμες προσεγγίσεις.

Οι τέσσερις αυτές κοινότητες αποτελούν παραδείγματα μικρών αγροτικών οικισμών που μοιράζονται προκλήσεις, όπως η γήρανση του πληθυσμού και οι περιορισμένοι πόροι, αλλά παράλληλα διαθέτουν μοναδικά χαρακτηριστικά και δυνατότητες. Με βάση αυτά, αναπτύξαμε ξεχωριστές μελέτες περίπτωσης που αναλύουν τα δυνατά και αδύναμα σημεία, τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες κάθε περιοχής.

Αυτή η μελέτη περίπτωσης φιλοδοξεί να αποτελέσει πηγή έμπνευσης και εργαλείο δράσης για παρόμοιες κοινότητες, ενισχύοντας την ικανότητά τους να ανταποκριθούν στις προκλήσεις του μέλλοντος.

Για πρόσβαση στις υπόλοιπες μελέτες, τα εργαλεία που αναπτύξαμε και έναν πρακτικό οδηγό δράσης για την οργάνωση των κοινοτήτων, επισκεφθείτε τον ιστότοπο: <https://dock-sse.org/tool/disaster-risk-reduction>.

Η ομάδα έργου,

Έλενα Τζαμουράνου, Dock - Συνεργατικός Χώρος Κ.Αλ.Ο.

Παναγιώτης Γιαννακόπουλος, Νόστος Κοιν.Σ.Επ.

Παναγιώτα Αράπη, Κουκουβά Κοιν.Σ.Επ.

Κώστας Βλαχονικολός, Ομάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών Μεσσηνίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η μελέτη περίπτωσης του Μαγγανιακού οργανώνεται με τρόπο που αναδεικνύει τη διαδικασία, τα ευρήματα και τις προτάσεις που προέκυψαν μέσα από τη συνεργασία με την κοινότητα. Στόχος είναι να παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα της εμπειρίας και των διδαγμάτων που αντλήθηκαν.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ 06

Αρχικά παρουσιάζεται το χρονοδιάγραμμα των δράσεων όπως υλοποιήθηκε στο Μαγγανιακό, καθώς και το προφίλ της κοινότητας. Περιγράφονται οι κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, αλλά και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει το χωριό.

ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ 12

Ακολουθεί η ανάλυση των στάσεων και των αντιλήψεων των κατοίκων, όπως προέκυψαν από την ανάλυση περιεχομένου και από την έρευνα με ερωτηματολόγιο. Εξετάζεται η οπτική τους σχετικά με την πρόληψη, την ανθεκτικότητα, τη συλλογική δράση και τη συνεργασία με τις Αρχές.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ 16

Η συλλογική ανάλυση εστιάζει στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης (Σενάριο 0), εντοπίζοντας τα τρωτά σημεία, τους διαθέσιμους πόρους και τις δυνατότητες. Περιγράφεται η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης και το σχεδιασμό βελτιώσεων.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ 20

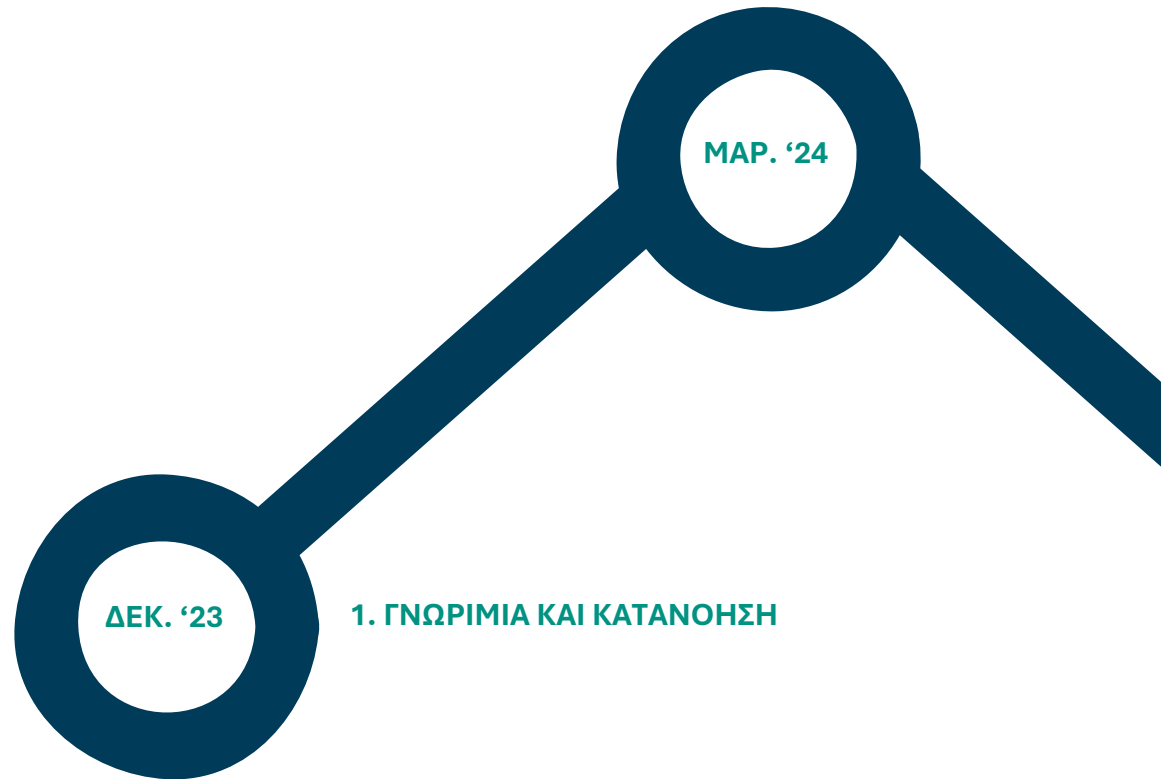
Η διαδικασία του συμμετοχικού σχεδιασμού παρουσιάζει τις προτάσεις που ανέπτυξε η κοινότητα για την πρόληψη και την ετοιμότητα. Εξετάζεται ο τρόπος που διαμορφώθηκαν οι δράσεις μέσα από το διάλογο, τη συλλογική γνώση και τη συμμετοχική λήψη αποφάσεων.

ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟ 24

Στην τελευταία ενότητα συνοψίζονται τα βασικά συμπεράσματα από τη διαδικασία και διατυπώνονται προτάσεις για τα επόμενα βήματα. Η εμπειρία του Μαγγανιακού αναδεικνύεται ως παράδειγμα για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας μέσω της συλλογικής δράσης και της διαρκούς βελτίωσης.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

2. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Σύνδεση και γνωριμία με την κοινότητα, συλλογή ιστοριών και δεδομένων, αρχική κατανόηση των στάσεων και των αναγκών

Επιτόπια αυτοψία, εντοπισμός πλεονεκτημάτων και αδυναμιών, καταγραφή τοπικών δυνατοτήτων και προβλημάτων

ΙΟΥΝ. '24

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

ΑΠΡ. '24

3. ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ανάπτυξη προτάσεων και σχεδίου πρόληψης και αντιμετώπισης μέσω συλλογικών διαδικασιών και διαλόγου

Ανασκόπηση δράσεων, συζήτηση για τα αποτελέσματα και διατύπωση προτάσεων για τα επόμενα βήματα

ΠΡΟΦΙΛ ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟΥ

Το Μαγγανιακό είναι ένα ημιορεινό χωριό του Δήμου Μεσσήνης, στον νομό Μεσσηνίας, σε υψόμετρο περίπου 400 μέτρων. Βρίσκεται 32 χιλιόμετρα από την Καλαμάτα, στη νότια πλευρά του όρους «Μπρίνια» και ανατολικά της οροσειράς «Καλλιγιάς». Σύμφωνα με την απογραφή του 2021, το χωριό απαριθμεί 80 κατοίκους, αν και στην πραγματικότητα κατοικούν μόνιμα στο χωριό περίπου 50 άτομα, κυρίως ηλικιωμένοι. Ο πληθυσμός αυξάνεται εποχικά κατά τη συγκομιδή της ελιάς, τις γιορτές του Πάσχα και τους καλοκαιρινούς μήνες.

Σημαντικό ρόλο στη ζωή της κοινότητας διαδραματίζει ο ιδιαίτερα δραστήριος πολιτιστικός σύλλογος του χωριού ο οποίος διοργανώνει διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις κατά την διάρκεια του χρόνου οι οποίες συγκεντρώνουν μέχρι 3000 άτομα. Επίσης στο χωριό υπάρχει και μια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση η οποία ασχολείται με την προώθηση των προϊόντων του Μαγγανιακού αλλά και με την ανάδειξη του τόπου.

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Υψόμετρο: 400 μέτρα
- Διοικητική Υπαγωγή: Δήμος Μεσσήνης
- Πληθυσμός (Απογραφή 2021): 80 κάτοικοι

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Γεωργία: κυρίως ελιές, συκιές και λίγα αμπέλια
- Παραδοσιακό Καφενείο
- Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση Νόστος

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Περιοχή: Στους πρόποδες του «Καλλιγιά», με πλούσια φυσική βλάστηση
- Βλάστηση: πουρνάρια, δρυς, γλατζινιές, αγριλιές, κοκορεβυθιές, σχίνα, ρείκια, σφεντάμια, βάτα κ.α.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ

- 1956: η πυρκαγιά έκαψε μόνο δασική έκταση η οποία ήταν τότε πολύ σημαντική για την κτηνοτροφία και την υλοτομία που ανθούσαν τότε
- 1992: η πιο καταστροφική πυρκαγιά η οποία έκαψε 32.000 στρέμματα
- Πολλά μικρά περιστατικά στα οποία επεμβαίνουν οι κάτοικοι πριν εκδηλωθεί σε πυρκαγιά

Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟΥ: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το Μαγγανιακό ξεχωρίζει για την εμπειρία του στη διαχείριση πυρκαγιών και τη πρώτη συμμετοχή σε δράσεις συμμετοχικού σχεδιασμού. Οι ισχυροί δεσμοί, σε συνδυασμό με τις στενές σχέσεις ατόμων που κατάγονται από το χωριό αλλά ζουν στην Καλαμάτα και στην Αθήνα, ενισχύουν τη δυνατότητα κινητοποίησης και συνεργασίας. Ο πολιτιστικός σύλλογος και η κοινωνική επιχείρηση λειτουργούν ως κόμβοι ενεργοποίησης της κοινότητας, αποδεικνύοντας τη δυναμική του χωριού στην αντιμετώπιση κρίσιμων ζητημάτων.

Εμπειρία και Συμμετοχή σε Δράσεις

Το Μαγγανιακό διαθέτει σημαντική εμπειρία στη διαχείριση κρίσεων, έχοντας αντιμετωπίσει πυρκαγιές στο παρελθόν και στηρίζοντας γειτονικές κοινότητες. Η εμπειρία αυτή, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του σε προγράμματα συμμετοχικού σχεδιασμού, έχει ενδυναμώσει την κοινότητα και την καθιστά ικανή να οργανώνεται και να εκφράζει τις ανάγκες της με σαφήνεια.

Ισχυρή Κοινωνική Συνοχή και Δεσμοί

Η κοινωνική συνοχή αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του Μαγγανιακού. Οι κάτοικοι διατηρούν ισχυρούς δεσμούς με τη Μεσσηνία και την Αθήνα, με τους απόδημους να επιστρέφουν συχνά, ιδιαίτερα σε κρίσιμες περιόδους, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της τοπικής κινητοποίησης και συνεργασίας.

Ο Ρόλος του Προέδρου, του Συλλόγου και της Κοινωνικής Επιχείρησης

Ο ενεργοποιημένος πρόεδρος του χωριού, ο δραστήριος πολιτιστικός σύλλογος και η κοινωνική επιχείρηση λειτουργούν ως πυρήνες παρακίνησης και συντονισμού των δράσεων της κοινότητας. Μέσα από αυτές τις δομές, το Μαγγανιακό καταφέρνει να ενεργοποιεί τους κατοίκους και να αναδεικνύει τη συλλογική του δύναμη σε περιόδους κρίσης.

Αναλύοντας το περιεχόμενο του διαλόγου στην κοινότητα του Μαγγανιακού προκύπτει ότι οι κάτοικοι αντιλαμβάνονται ότι διαθέτουν ισχυρά σημεία που μπορούν να αποτελέσουν βάση για την ανάπτυξη μιας πιο αποτελεσματικής στρατηγικής πρόληψης και αντιμετώπισης των δασικών πυρκαγιών.

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Εμπειρία στις Πυρκαγιές και Κοινωνική Μνήμη:** Οι κάτοικοι διαθέτουν εμπειρία από πυρκαγιές και έχουν διατηρήσει ζωντανή τη συλλογική μνήμη τους, χρησιμοποιώντας την ως βάση για να βελτιώνουν τις πρακτικές τους
- Άμεση Κινητοποίηση και Εξοπλισμός:** Η κοινότητα είναι οργανωμένη, διαθέτοντας τρακτέρ και άλλο εξοπλισμό για άμεση αντίδραση σε περιπτώσεις κινδύνου. Το χτύπημα της καμπάνας λειτουργεί ως ένα αποτελεσματικό σύστημα συναγερμού
- Ισχυρή Κοινωνική Αλληλεγγύη:** Υπάρχει ένα δίκτυο αλληλοϋποστήριξης που ενεργοποιείται άμεσα, τόσο για την προστασία του χωριού όσο και για την παροχή βοήθειας σε γειτονικές κοινότητες
- Πολυδιάστατη Αντίληψη:** Οι κάτοικοι συνδέουν τις πυρκαγιές με κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις και την κλιματική αλλαγή, επιδεικνύοντας ωριμότητα και κατανόηση της ανάγκης για ολιστικές προσεγγίσεις

ΑΔΥΝΑΜΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Έλλειψη Συντονισμού με Τοπικές Αρχές:** Παρότι οι κάτοικοι είναι δραστήριοι, αναφέρουν ελλείψεις στη συνεργασία και το συντονισμό με τοπικές Αρχές, ιδιαίτερα σε ζητήματα πρόληψης
- Περιορισμένη Εκπαίδευση και Τεχνογνωσία:** Παρά την εμπειρία τους, η κοινότητα αναγνωρίζει ότι στερείται επίσημης εκπαίδευσης και γνώσης σύγχρονων μεθόδων πρόληψης και αντιμετώπισης.
- Υποδομές και Πόροι:** Υπάρχει έλλειψη καλά συντηρημένων υποδομών, όπως αντιπυρικές ζώνες και υδροληψίες, που μειώνουν την αποτελεσματικότητα της κοινότητας σε περιπτώσεις πυρκαγιών
- Παθητική Συμπεριφορά & Μη Τήρηση Μέτρων:** Κάποιοι μη μόνιμοι κάτοικοι δεν συμμετέχουν στις συλλογικές δράσεις και παραμελούν κανόνες, όπως ο καθαρισμός οικοπέδων, αυξάνοντας τον κίνδυνο

Η ανάλυση του διαλόγου στην κοινότητα του Μαγγανιακού ανέδειξε τη σημασία της κοινωνικής δράσης, της εμπειρίας και της κατανόησης των προκλήσεων που σχετίζονται με τις πυρκαγιές. Η κοινότητα παρουσιάζει δυνατά σημεία όπως η άμεση κινητοποίηση, η κοινωνική αλληλεγγύη και η πολυδιάστατη αντίληψη των πυρκαγιών ως κοινωνικοοικονομικό και περιβαλλοντικό ζήτημα. Οι κάτοικοι επιδεικνύουν οργανωτικότητα και δέσμευση, στοιχείο που τους καθιστά ικανούς να ανταποκριθούν αποτελεσματικά σε περιπτώσεις κινδύνου.

Ωστόσο, παραμένουν προβλήματα όπως η έλλειψη συντονισμού με τις τοπικές Αρχές, οι περιορισμένες υποδομές και πόροι, καθώς και η απουσία συστηματικής εκπαίδευσης. Αυτά τα ζητήματα υπογραμμίζουν την ανάγκη για ενίσχυση της συνεργασίας, καλύτερη οργάνωση και αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων για την πρόληψη και αντιμετώπιση των πυρκαγιών. **Συμπερασματικά, το Μαγγανιακό αποτελεί πρότυπο κινητοποίησης και αλληλεγγύης, παρέχοντας ένα ισχυρό θεμέλιο για τη διαμόρφωση ολιστικών στρατηγικών που συνδυάζουν την εμπειρία, την προσαρμοστικότητα και την ενεργή συμμετοχή των κατοίκων.**

Συνεργασία με την Κοινότητα: Μια Διαρκής Διαδικασία

Η κοινότητα του Μαγγανιακού συμμετείχε ενεργά σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, μέσα από συνολικά 11 δράσεις που περιλάμβαναν διαδικτυακές και διά ζώσης συναντήσεις, κοινοτικές εκδηλώσεις, τη συγκρότηση συντονιστικής επιτροπής και τη χρήση εργαλείων όπως πίνακες πληροφοριών, χάρτες GIS και καμβάδες συμμετοχικού σχεδιασμού. Επιπλέον πραγματοποιήθηκαν, συνεντεύξεις, επιτόπια αυτοψία, εκπαιδευτικές συναντήσεις και συνεδρίες συμμετοχικού σχεδιασμού, ενώ οι προτάσεις που κατατέθηκαν προτεραιοποιήθηκαν και επικυρώθηκαν από τους ίδιους τους κατοίκους.

ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ

Η ανάλυση των αντιλήψεων βασίστηκε καταρχάς στο περιεχόμενο που προέκυψε από συζητήσεις, συνεντεύξεις και ανοιχτές συναντήσεις με την κοινότητα. Η εστίαση δόθηκε στην καταγραφή των απόψεων, των αναγκών και των προτεραιοτήτων των κατοίκων. Τα δεδομένα οργανώθηκαν και αναλύθηκαν με στόχο την ανάδειξη των θεμάτων που απασχολούν την κοινότητα, καθώς και των ηθικών διλημάτων και στάσεων που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΘΙΞΕ Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΔΙΑΛΟΓΟ

- Αιτίες Πυρκαγιών και Επιπτώσεις
- Κοινωνική Αλληλεγγύη
- Πρόληψη και Υποδομές
- Εκπαίδευση και Ενημέρωση
- Συνεργασία με Αρχές
- Παραδοσιακές Πρακτικές

“

Όταν πιάσει φωτιά υπάρχει μεγάλη συμμετοχή. Από όλα τα χωριά τρέχουμε, το έχουμε πάθει και τρέχουμε. Όλοι μαζί είμαστε εκεί, δεν υπάρχει χωριό που να μην έχει συμμετάσχει.

ΗΘΙΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ

Η διαχείριση των δασικών πυρκαγιών στο Μαγγανιακό ανέδειξε ηθικά διλήμματα χωρίς ξεκάθαρες απαντήσεις. Η αναγνώρισή τους είναι το πρώτο βήμα για πιο ισορροπημένες πολιτικές που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των κοινοτήτων. Τα παραδείγματα που ακολουθούν φωτίζουν την πολυπλοκότητα αυτών των ζητημάτων και την αναζήτηση λύσεων από τους κατοίκους:

- Ισορροπία ανάμεσα στην «προστασία ζωής» και τη «διασφάλιση περιουσίας»:** Οι κάτοικοι αναγνωρίζουν ότι η προστασία της ζωής αποτελεί την απόλυτη προτεραιότητα σε περιπτώσεις πυρκαγιάς. Ωστόσο, θέτουν το ηθικό δίλημμα: Πώς μπορεί να διασφαλιστεί παράλληλα η προστασία της περιουσίας, των χωραφιών και των ζώων, τα οποία αποτελούν βασικές πηγές επιβίωσης;
- Ισορροπία ανάμεσα στην «προστασία της πρώτης κατοικίας» και την «ευθύνη για εξοχικές ιδιοκτησίες»:** Οι μόνιμοι κάτοικοι του Μαγγανιακού δίνουν προτεραιότητα στην προστασία της πρώτης κατοικίας τους, καθώς αποτελεί τη βάση της καθημερινής τους ζωής. Ωστόσο, εγείρεται το ηθικό δίλημμα: Πόσο υπεύθυνοι είναι οι κάτοχοι εξοχικών κατοικιών να συμμετέχουν ενεργά στην πρόληψη και την προστασία, ώστε να διασφαλιστεί η συνολική ασφάλεια της κοινότητας;
- Ισορροπία ανάμεσα στη «διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος» και την «ανάγκη για προστασία της κοινότητας»:** Η κοινότητα του Μαγγανιακού αναγνωρίζει τη σημασία του φυσικού περιβάλλοντος για την ταυτότητα και την οικονομία του χωριού. Ωστόσο, η ανάγκη για δημιουργία αντιπυρικών ζωνών, καθαρισμό της βλάστησης και άλλες παρεμβάσεις δημιουργεί το ηθικό δίλημμα: Πώς μπορούν να προστατευθούν οι ζωές και οι περιουσίες χωρίς να καταστραφεί η φυσική ομορφιά και το οικοσύστημα της περιοχής;

Οι κάτοικοι της κοινότητας του Μαγγανιακού εστιάζουν στην πρόληψη και τη διαχείριση πυρκαγιών, με έμφαση στον καθαρισμό δασικών εκτάσεων, τη συντήρηση υποδομών, την ενίσχυση της συλλογικής δράσης και τη βελτίωση της συνεργασίας με τις Αρχές. Αναγνωρίζουν τη σημασία της άμεσης κινητοποίησης και εκφράζουν την ανάγκη για επιπλέον εκπαίδευση και ενημέρωση, ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των δράσεών τους.

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΟΥ ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟΥ ΔΙΝΟΥΝ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ, ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΟΠΩΣ Ο ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΕΝΩ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ.

Αιτίες Πυρκαγιών και Κοινωνικές Προεκτάσεις

Αναδείχθηκαν οι αιτίες πυρκαγιών και η επιρροή της κλιματικής αλλαγής

Αντιπυρικές Ζώνες και Υποδομές

Τονίστηκε η ανάγκη για δημιουργία και συντήρηση αντιπυρικών ζωνών, καθώς και βελτίωση των υποδομών

Συνεργασία με Αρχές και Νομοθεσία

Αναδείχθηκε η ανάγκη καλύτερης συνεργασίας με τις Αρχές και εφαρμογής των νόμων

Κοινοτική Αλληλεγγύη και Εθελοντισμός

Τονίστηκε η σημασία της κοινοτικής συνεργασίας και της εθελοντικής δράσης

Εκπαίδευση και Ενημέρωση

Εκφράστηκε η ανάγκη για συστηματική εκπαίδευση και ενημέρωση των κατοίκων

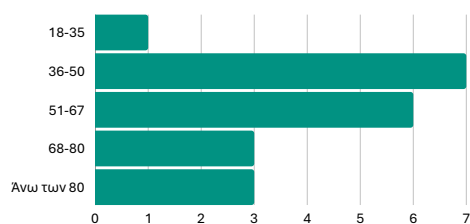
Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε μελέτη που βασίζεται σε ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε από μόνιμους και περιοδικούς κατοίκους του Μαγγανιακού, δίνοντας έμφαση σε άτομα που δεν είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν στις συναντήσεις. Η μελέτη εστιάζει στις αντιλήψεις τους για τον κίνδυνο των πυρκαγιών, την προετοιμασία, τη συλλογική δράση και την εκπαίδευση. Τα αποτελέσματα προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της κοινότητας.

100%

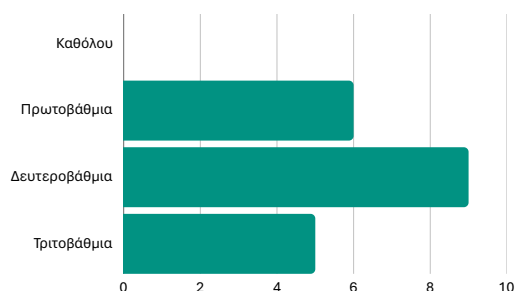
Το συνολικό δείγμα αποτελείται από 20 άτομα

Σε σχέση με το φύλο από τα 20 άτομα τα 9 προσδιορίστηκαν ως γυναίκα, τα 11 ως άντρας.

Όσον αφορά στις ηλικίες των ερωτηθέντων 1 άτομο ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 18-35, 7 στην 36-50, 6 στην 51-67, 3 στην 68-79, ενώ 3 άτομα είναι άνω των 80 ετών.

Από τα 20 άτομα τα 6 άτομα ολοκλήρωσαν την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, 9 την δευτεροβάθμια και 5 την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Σύγκλιση Απόψεων και Συμπληρωματικότητα των Μεθόδων

Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου επιβεβαιώνουν και εμπλουτίζουν τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση περιεχομένου. Η κοινότητα του Μαγγανιακού παρουσιάζει εντυπωσιακή σύγκλιση στις απόψεις των κατοίκων, η μεγαλύτερη σε σχέση με τις τέσσερις κοινότητες, κάτι που αντανακλά το ισχυρό πνεύμα συλλογικότητας και τη βαθιά κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει.

Η απουσία αποκλίσεων στις απαντήσεις υπογραμμίζει την υψηλή συνοχή και τη σταθερότητα στις αντιλήψεις της κοινότητας σχετικά με την πρόληψη και τη διαχείριση των πυρκαγιών. Αυτή η ομοφωνία όχι μόνο ενισχύει τη δυνατότητα της κοινότητας να δράσει συντονισμένα, αλλά και την καθιστά πρότυπο για την ανάπτυξη συνεργατικών και συμμετοχικών πολιτικών σε αγροτικές περιοχές.

Η έρευνα αναδεικνύει την ανάγκη για ενίσχυση της εκπαίδευσης, βελτίωση υποδομών και καλύτερη συνεργασία με τις αρχές, ενώ υπογραμμίζει τη σημασία ύπαρξης σχεδίου πρόληψης και αντιμετώπισης πυρκαγιών. Παράλληλα, η ισχυρή διάθεση των κατοίκων του Μαγγανιακού για συλλογική δράση αποτελεί σταθερή βάση για βιώσιμες και συμμετοχικές λύσεις.

ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Η πλειοψηφία ανησυχεί έντονα για τον κίνδυνο πυρκαγιών (100%)

95% θεωρεί σημαντικό ένα σχέδιο πρόληψης και αντιμετώπισης πυρκαγιών για το χωριό

ΑΤΟΜΙΚΟΣ & ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

Σχετική εμπιστοσύνη στις ατομικές ικανότητες (μέση τιμή: 3.25 στα 5)

Σχετική εμπιστοσύνη στη συλλογική δράση (μέση τιμή: 3.03 στα 5)

Παρατηρείται ισορροπία ανάμεσα στην ατομική ευθύνη και τη συλλογική δράση, αναδεικνύοντας τον συνδυασμό προσωπικής πρωτοβουλίας και κοινοτικής συνεργασίας.

90% πιστεύουν στη σημασία της ισότιμης συμμετοχής όλων

45% πιστεύουν ότι οι γνώσεις της κοινότητας μπορούν να συμβάλουν στη διαχείριση των πυρκαγιών

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Ανεπαρκής εκπαίδευση και πληροφόρηση (μέση τιμή: 2.2 στα 5)

Αναγνώριση της σημασίας της εκπαίδευσης (μέση τιμή: 3.9 στα 5)

15% αναφέρονται στην ανάγκη για επενδύσεις σε υποδομές και εξοπλισμό στην κοινότητα

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΡΧΕΣ

Χαμηλή εμπιστοσύνη στις Αρχές (15% θετική άποψη)

15% θεωρεί τη συνεργασία με τις Αρχές σημαντικό εμπόδιο στη διαχείριση των πυρκαγιών

Η επιτόπια αυτοψία στο Μαγγανιακό ανέδειξε την επάρκεια υδάτινων υποδομών, όπως κρουνοί, δεξαμενές και ιδιωτικές παροχές. Πηγές και λιμνοδεξαμενές ενισχύουν τη δυνατότητα άμεσης υδροληψίας.

Παρατηρήθηκαν φθορές σε βάνες και ασυμβατότητα εξαρτημάτων, ενώ η πρόσβαση σε ορισμένα σημεία εμποδίζεται από βλάστηση. Απαιτούνται επισκευές και βελτιώσεις για την αξιοποίηση των υποδομών.

Η συντήρηση μονοπατιών προς κρίσιμα υδάτινα σημεία, όπως το “ποτάμι” και το “κάστρο”, θα ενισχύσει την ετοιμότητα και την αποτελεσματικότητα της κοινότητας.

Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3: ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

Κοινότητα: Μαχαλιανικό

Περίοδος Αναφοράς: 2023 - 2024 (Σενάριο 0)

ΠΡΟΛΗΨΗ

Προληπτικά μέτρα και πρακτικές που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς

1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

Δρόμοι

- Αντιπυρική Ζώνη
- Η πρόσβαση σε ορισμένα σημεία εμποδίζεται από βλάστηση

Καθαρισμός δρόμων, αγροτικών δρόμων και μονοπατιών

Ιδιωτικά Ακίνητα

- Ακαθάριστα Οικόπεδα

Υποχρεωτική διαχείριση της βλάστησης για τους ιδιοκτήτες ακινήτων

Κτήρια

Αφαίρεση δέντρων που βρίσκονται κοντά σε σπίτια και κτίρια

Δάση

Χρήση πρακτικών αειφόρου διαχείρισης των δασών & προστασία της βιοποικιλότητας

2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΦΛΕΚΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Ογκώδη Απόβλητα

- Ο κόσμος δεν χωνώνει τη διαδικασία

Χειρισμός αντικειμένων που δεν χωρούν στα συνήθη συστήματα συλλογής αποβλήτων

Απόβλητα κατασκευών

Απόβλητα από κατασκευές, κατεδαφίσεις, ανακαινίσεις και αναδιαμορφώσεις

Ελαχιστοποίηση Αποβλήτων

Αλλαγή των κοινωνικών προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής

Σκουπίδια

Καθαρισμός και συντήρηση δημοσίων χώρων, γειτονιών και φυσικών περιοχών

3. ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Υδατικοί Πόροι

Εξασφάλιση συνεχούς πρόσβασης και αποτελεσματικής διαχείρισης

Ενέργεια

- Εξάρτηση από τη ΔΕΗ

Εξασφάλιση και διατήρηση μιας ανεξάρτητης, αξιόπιστης, τοπικής παροχής ενέργειας

Συστήματα Επικοινωνίας

Εγκατάσταση εναλλακτικών δικτύων για επεδρεία και συνέπεια

Υποδομές

Αύξηση της αντοχής και ανθεκτικότητας των υποδομών

4. ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Ενημέρωση

Ενημέρωση & παρακίνηση αλλαγής συμπεριφοράς προς στρατηγικές πρόληψης

Πυράντοχα Σπίτια

Παρουσίαση της έννοιας των ανθεκτικών στην πυρκαγιά κατοικιών και κτιρίων

Πυράντοχα Χωράφια

Παρουσίαση της έννοιας των ανθεκτικών στην πυρκαγιά χωραφιών και καλλιεργιών

Σχετική Νομοθεσία

Πληροφόρηση & συμβουλευτική για σχετικά θέματα νομοθεσίας

Το παρόν είναι μέρος της "Εργαλειοθήκης για τη Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές". Δημιουργήθηκε από την ομάδα υλοποίησης του πλοτικού έργου "Διάλογος και Δράση απέναντι στις Πυρκαγιές: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές" με την υποστήριξη του ερευνητικού προγράμματος ACCTING (Advancing behavioural Change Through an Inclusive Green deal); European Union's Horizon 2020, No 101019187. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εργαλειοθήκη μεταβείτε στον ιστότοπο <https://dock-ssw.org/tool/disaster-risk-reduction/>

Αυτό το αρχείο διανέμεται σύμφωνα με τους όρους της άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές (CC-BY-NC-SA 4.0). Για περισσότερες πληροφορίες μεταβείτε στον ιστότοπο <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

Προετοιμασία για πιθανές εστίες πυρκαγιάς ώστε να διασφαλίζεται η γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Τεκμηρίωση

Χαρτογράφηση στοιχείων και κατανομή των σχετικών πόρων

Επιθεώρηση Υποδομών

- 5-10 τρακτέρ
- Βυτίο Κοινότητας

Επιτόπιοι ενδελχείς έλεγχοι των υποδομών και του εξοπλισμού

Επισκευές / Προμήθειες

- Φθорές σε βάνες και αυμβατότητα εξαρτημάτων

Ανάλογα με τα αποτελέσματα του ελέγχου και τις ειδικές ανάγκες της κοινότητας

Χρήση της Τεχνολογίας

Αξιοποίηση της τεχνολογίας για εντοπισμό περαιτέρω τρωτών σημείων

2. ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ

Ανθρώπινοι Πόροι

Εξασφάλιση της δέσμευσης και της διαθεσιμότητας εθελοντών

Σημεία Θέασης

Προσδιορισμός κατάλληλων σημείων θέασης και πιθανές διαδρομές για περιπολίες

Ημέρες Υψηλού Κινδύνου

Προσδιορισμός ημερών εκτέλεσης ενεργειών για ανίχνευση πυρκαγιάς

Παρακολούθηση

Παρακολούθηση & εκτέλεση περιπολιών κατά τη διάρκεια ημερών υψηλού κινδύνου

3. ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΤΑΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Ειδοποίηση της Κοινότητας

Διαδικασίες για τη γρήγορη και αποτελεσματική ενημέρωση

Σημεία Συγκέντρωσης

Προσδιορισμός σημείων συγκέντρωσης ανθρώπων και εξοπλισμού

Βοήθεια για Μετακίνηση

Προσδιορισμός των ανθρώπων που χρειάζονται βοήθεια κατά την εκκένωση

Ρόλοι & Υπευθυνότητες

- Σχέδιο για το βυτίο

Ανάθεση συντονισμού, διαχείρισης εξοπλισμού και μετεγκατάστασης πληθυσμού

4. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αντιπυρική Περίοδος

Γνωστοποίηση έναρξης/λήξης της αντιπυρικής περιόδου και χρήσιμες οδηγίες

Παρακίνηση

Διάδοση του κοινοτικού σχεδίου δράσης και ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής

Εκπαιδευτικές Δράσεις

- Ενημέρωση για το 199 ή 112
- Περιορισμένη Εκπαίδευση & Τεχνογνωσία

Σεμινάρια κατάρτισης για βασικές δεξιότητες και γνώσεις

Ασκήσεις Ετοιμότητας

Διοργάνωση ασκήσεων ετοιμότητας με στόχο τη βελτίωση των δυνατοτήτων απόκρισης

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο συμμετοχικός σχεδιασμός αποτελεί το επόμενο κρίσιμο βήμα για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της κοινότητας του Μαγνανιακού απέναντι στις δασικές πυρκαγιές. Ο στόχος του συμμετοχικού σχεδιασμού ήταν να καταγραφούν οι απόψεις των κατοίκων σχετικά με τις δράσεις που προτείνονται για την πρόληψη και την ετοιμότητα, και να διασφαλιστεί ότι το σχέδιο που θα προκύψει είναι αποτέλεσμα συλλογικής σκέψης και δράσης, ανταποκρινόμενο στις ανάγκες και τις δυνατότητες της κοινότητας.

Με βάση τα ευρήματα της συλλογικής ανάλυσης, διαμορφώθηκε ένα πλαίσιο δράσεων πρόληψης και ετοιμότητας (Σενάριο Β), το οποίο επικεντρώθηκε σε βελτιώσεις και ενέργειες για την αντιμετώπιση των τρωτών σημείων, ενώ βασίζεται στις πραγματικές ανάγκες της κοινότητας και την ενεργή συμμετοχή των κατοίκων. Μέσω αυτής της διαδικασίας, επιδιώχθηκε να ενισχυθεί η συνεργασία, να αξιοποιηθεί η τοπική γνώση και να διασφαλιστεί ότι οι προτεινόμενες λύσεις ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες συνθήκες της περιοχής.

Ο συμμετοχικός σχεδιασμός περιλάμβανε τα εξής βασικά βήματα:

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πριν την έναρξη της διαδικασίας, οι συμμετέχοντες εξοικειώθηκαν με τον κύκλο διαχείρισης κινδύνων (πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση, αποκατάσταση), ώστε να διευκολυνθεί η κατανόηση των θεματικών και να εστιάσουν στους τομείς που αφορούν την κοινότητά τους.

ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΟΜΑΔΩΝ

Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε δύο ομάδες εργασίας, όπου μέσω ανοιχτής συζήτησης πρότειναν συγκεκριμένες δράσεις για την ενίσχυση της πρόληψης και της ετοιμότητας. Αν και οι τομείς της αντιμετώπισης και της αποκατάστασης συζητήθηκαν σε μικρότερο βαθμό, δόθηκαν συγκεκριμένες οδηγίες για την προετοιμασία μελλοντικών δράσεων.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι προτάσεις που κατατέθηκαν καταγράφηκαν και αποτυπώθηκαν γραφικά στο εργαλείο που είχε παρουσιαστεί κατά τη συλλογική ανάλυση, ώστε να προσφέρουν μια σαφή εικόνα των προτεινόμενων δράσεων και να διευκολύνουν τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων.

Τα βασικά ζητήματα πρόληψης και αντιμετώπισης που αναδείχθηκαν μέσα από τη συλλογική ανάλυση παρατίθενται στη συνέχεια, ενώ στις σελίδες 22 και 23 παρουσιάζονται πιο αναλυτικά όλες οι προτάσεις που προέκυψαν από τον σχεδιασμό.

Πρόληψη (προληπτικά μέτρα και πρακτικές που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς)

- Διαχείριση Βλάστησης (Δρόμοι, Ιδιωτικά Ακίνητα)
- Διαχείριση Εύφλεκτων Υλικών (Ογκώδη Απόβλητα)
- Αυτονομία σε Βασικές Παροχές (Υδάτινοι Πόροι)
- Ευαισθητοποίηση (Ενημέρωση, Σχετική Νομοθεσία)

Ετοιμότητα (προετοιμασία για πιθανές εστίες πυρκαγιάς ώστε να διασφαλίζεται η γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση)

- Αξιολόγηση Υποδομών και Εξοπλισμού (Τεκμηρίωση, Επισκευές / Προμήθειες Χρήση της Τεχνολογίας)
- Ανίχνευση Πυρκαγιάς (Ανθρώπινοι Πόροι, Σημεία Θέασης, Ημέρες Υψηλού Κινδύνου, Παρακολούθηση)
- Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Ειδοποίηση της Κοινότητας, Σημείο Συγκέντρωσης, Βοήθεια για Μετακίνηση)
- Ενημέρωση / Εκπαίδευση (Αντιπυρική Περίοδος)

Μέσα από έναν συμμετοχικό σχεδιασμό που αξιοποίησε τη συλλογική γνώση και την τοπική εμπειρία, η κοινότητα του Μαγνιαικού ανέπτυξε ένα σχέδιο πρόληψης και αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών. Το πλάνο ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες συνθήκες της περιοχής και ενσωματώνει τη φωνή και τις προτεραιότητες των κατοίκων, ενισχύοντας την ανθεκτικότητά της απέναντι σε μελλοντικούς κινδύνους.

Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3: ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

Κοινότητα: Μαχαλιανάκι

Περίοδος Αναφοράς: 2024 - 2025 (Σενάριο Β)

ΠΡΟΛΗΨΗ

Προληπτικά μέτρα και πρακτικές που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς

1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

Δρόμοι

- Αντιπυρική Ζώνη
- Η πρόσβαση σε ορισμένα σημεία εμποδίζεται από βλάστηση
- Συντήρηση μονοπατιών προς κρίσιμα υδάτινα σημεία, όπως

Καθαρισμός δρόμων, αγροτικών δρόμων και το "πατάμι" και το "κάστρο"

Ιδιωτικά Ακίνητα

- Ακαθάριστα Οικόπεδα

Υποχρεωτική διαχείριση της βλάστησης για τους ιδιοκτήτες ακινήτων

Κτήρια

Αφαίρεση δέντρων που βρίσκονται κοντά σε σπίτια και κτίρια

Δάση

Χρήση πρακτικών αειφόρου διαχείρισης των δασών & προστασία της βιοποικιλότητας

2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΦΛΕΚΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Ογκώδη Απόβλητα

- Συγκέντρωση σε ορισμένο σημείο και ενημέρωση του προέδρου

Χειρισμός αντικειμένων που δεν χωρούν στα συνήθη συστήματα συλλογής αποβλήτων

Απόβλητα κατασκευών

Απόβλητα από κατασκευές, κατεδαφίσεις, ανακαινίσεις και αναδιαμορφώσεις

Ελαχιστοποίηση Αποβλήτων

Αλλαγή των κοινωνικών προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής

Σκουπίδια

Καθαρισμός και συντήρηση δημοσίων χώρων, γειτονιών και φυσικών περιοχών

3. ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Υδατικοί Πόροι

Εξασφάλιση συνεχής πρόσβασης και αποτελεσματικής διαχείρισης

Ενέργεια

- Γεννήτρια για εξασφάλιση υδροδότησης

Εξασφάλιση και διατήρηση μιας ανεξάρτητης, αξιόπιστης, τοπικής παροχής ενέργειας

Συστήματα Επικοινωνίας

Εγκατάσταση εναλλακτικών δικτύων για επεξεύρεση και συνέπεια

Υποδομές

Αύξηση της αντοχής και ανθεκτικότητας των υποδομών

4. ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Ενημέρωση

Ενημέρωση & παρακίνηση αλλαγής συμπεριφοράς προς στρατηγικές πρόληψης

Πυράντοχα Σπίτια

Παρουσίαση της έννοιας των ανθεκτικών στην πυρκαγιά κατοικιών και κτιρίων

Πυράντοχα Χωράφια

Παρουσίαση της έννοιας των ανθεκτικών στην πυρκαγιά χωραφιών και καλλιεργιών

Σχετική Νομοθεσία

Πληροφόρηση & συμβουλευτική για σχετικά θέματα νομοθεσίας

Το παρόν είναι μέρος της "Εργαλειοθήκης για τη Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές". Δημιουργήθηκε από την ομάδα υλοποίησης του πλοτικού έργου "Διάλογος και Δράση απέναντι στις Πυρκαγιές: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές" με την υποστήριξη του ερευνητικού προγράμματος ACCTING (Advanced behavioural Change Through an Inclusive Green deal); European Union's Horizon 2020, No 101019187. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εργαλειοθήκη μεταβείτε στον ιστότοπο <https://dock-ssw.org/tool/disaster-risk-reduction/>

Αυτό το αρχείο διανέμεται σύμφωνα με τους όρους της άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές (CC-BY-NC-SA 4.0). Για περισσότερες πληροφορίες μεταβείτε στον ιστότοπο <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

Προετοιμασία για πιθανές εστίες πυρκαγιάς ώστε να διασφαλίζεται η γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Τεκμηρίωση

- Ενημερωμένος χάρτης και πίνακας πληροφοριών κατοίκων

Χαρτογράφηση στοιχείων και κατανομή των σχετικών πόρων

Επιθεώρηση Υποδομών

- 5-10 τρακτέρ
- Βυτίο Κοινότητας

Επιτόπιοι ενδελχείς έλεγχοι των υποδομών και του εξοπλισμού

Επισκευές / Προμήθειες

- Φθорές σε βάνες και αυμβατότητα εξαρτημάτων
- Προμήθεια Βασικού Εξοπλισμού
- Επιπλέον κρουνοί & δεξαμενή

Ανάλογα με τα αποτελέσματα του ελέγχου και τις ειδικές ανάγκες της κοινότητας

Χρήση της Τεχνολογίας

Αξιοποίηση της τεχνολογίας για εντοπισμό περαιτέρω τρωτών σημείων

2. ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ

Ανθρώπινοι Πόροι

Εξασφάλιση της δέσμευσης και της διαθεσιμότητας εθελοντών

Σημεία Θέασης

Προσδιορισμός κατάλληλων σημείων θέασης και πιθανές διαδρομές για περιπολίες

Ημέρες Υψηλού Κινδύνου

- Κοινοποίηση στα social του συλλόγου

Προσδιορισμός ημερών εκτέλεσης ενεργειών για ανίχνευση πυρκαγιάς

Παρακολούθηση

- Περιπολίες μόνο τις επικίνδυνες ημέρες & ώρες

Παρακολούθηση & εκτέλεση περιπολιών κατά τη διάρκεια ημερών υψηλού κινδύνου

3. ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΤΑΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Ειδοποίηση της Κοινότητας

Διαδικασίες για τη γρήγορη και αποτελεσματική ενημέρωση

Σημεία Συγκέντρωσης

- Στο σχολείο/πλατεία

Προσδιορισμός σημείων συγκέντρωσης ανθρώπων και εξοπλισμού

Βοήθεια για Μετακίνηση

Προσδιορισμός των ανθρώπων που χρειάζονται βοήθεια κατά την εκκένωση

Ρόλοι & Υπευθυνότητες

- Σχέδιο για το βυτίο

Ανάθεση συντονισμού, διαχείρισης εξοπλισμού και μετεγκατάστασης πληθυσμού

4. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αντιπυρική Περίοδος

- Viber Group
- Ανακοινώσεις σε καφενείο & Πλατεία
- Πρόεδρος: στόμα με στόμα

Γνωστοποίηση έναρξης/λήξης της αντιπυρικής περιόδου και χρήσιμες οδηγίες

Παρακίνηση

Διάδοση του κοινοτικού σχεδίου δράσης και ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής

Εκπαιδευτικές Δράσεις

- Ενημέρωση για το 199 ή 112
- Περιορισμένη Εκπαίδευση & Τεχνογνωσία

Σεμινάρια κατάρτισης για βασικές δεξιότητες και γνώσεις

Ασκήσεις Ετοιμότητας

Διοργάνωση ασκήσεων ετοιμότητας με στόχο τη βελτίωση των δυνατοτήτων απόκρισης

Μαθαίνοντας από το Μαγγανιακό

Η διαχείριση κινδύνων στο Μαγγανιακό ανέδειξε τη σημασία της της ενεργής συμμετοχής των πολιτών, της αξιοποίησης τοπικής γνώσης και εμπειρίας, καθώς και της συνεργασίας μέσω ενεργών πρωτοβουλιών και κοινοτικών δομών. Παρά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν μικροί οικισμοί, το Μαγγανιακό επιδεικνύει υψηλό επίπεδο προσαρμοστικότητας και συντονισμένης δράσης, λειτουργώντας ως παράδειγμα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση κινδύνων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Η τοπική γνώση αποτελεί πολύτιμο πόρο για την κοινότητα. Με βάση την εμπειρία και τις γνώσεις των κατοίκων, το Μαγγανιακό κατάφερε να χαρτογραφήσει κρίσιμα σημεία και να αναδείξει τις ευκαιρίες και τα τρωτά της σημεία. Αυτή η διαδικασία έδειξε ότι ακόμη και μικρές κοινότητες διαθέτουν την απαραίτητη γνώση για να αντιμετωπίσουν σύνθετες προκλήσεις, αρκεί να δοθεί η κατάλληλη καθοδήγηση.

ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

Το Μαγγανιακό διαθέτει σημαντική εμπειρία στη διαχείριση κρίσεων, έχοντας αντιμετωπίσει πυρκαγιές στο παρελθόν και στηρίζοντας γειτονικές κοινότητες. Η εμπειρία αυτή, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του σε προγράμματα συμμετοχικού σχεδιασμού, έχει ενδυναμώσει την κοινότητα και την καθιστά ικανή να οργανώνεται και να εκφράζει τις ανάγκες της με σαφήνεια.

ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ ΜΕΣΩ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ

Ο τοπικός πολιτιστικός σύλλογος και η κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση του Μαγγανιακού αποτελούν πυλώνες κινητοποίησης και συνεργασίας για την κοινότητα. Μέσα από τις δράσεις τους, ενισχύεται η συμμετοχή των κατοίκων, προωθείται η συλλογική ευθύνη και διαμορφώνονται πρακτικές που συμβάλλουν στην προστασία και την ανάπτυξη της περιοχής.

Η ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Η κοινότητα του Μαγγανιακού κατανοεί ότι μια φωτιά στην ευρύτερη περιοχή δεν είναι ένας χαμηλής πιθανότητας κίνδυνος αλλά αποτελεί μια άμεση απειλή. Η έγκαιρη κινητοποίησή τους σε γειτονικές περιοχές λειτουργεί ως πράξη αλληλεγγύης αλλά και ως στρατηγική προστασίας, προλαμβάνοντας την εξάπλωση της πυρκαγιάς προς το χωριό τους.

Το Μαγγανιακό αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση, δείχνοντας ότι οι μικρές κοινότητες μπορούν να ξεπεράσουν προκλήσεις και να διαχειριστούν κρίσεις με αποτελεσματικότητα. Η συνδυασμένη δύναμη της τοπικής γνώσης, της οργανωμένης δράσης και της ισχυρής κοινοτικής αλληλεγγύης προσφέρει ένα ολοκληρωμένο μοντέλο που ενισχύει την ανθεκτικότητα. Η κινητοποίηση για την προστασία τόσο του οικισμού όσο και της ευρύτερης περιοχής υπογραμμίζει την αξία της κοινής ευθύνης και της συνεργασίας για τη διασφάλιση ενός βιώσιμου μέλλοντος.

Καθώς η ανθεκτικότητα αποτελεί μια δυναμική διαδικασία συνεχούς βελτίωσης, απαιτεί συστηματική προσαρμογή σε νέες προκλήσεις και αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και γνώσεων. Με την εφαρμογή των παρακάτω προτάσεων, το Μαγγανιακό μπορεί να ενισχύσει ακόμη περισσότερο την ικανότητά του να διαχειρίζεται κινδύνους και να διαμορφώσει ένα πιο ανθεκτικό μέλλον.

Συνεχής Βελτίωση Πληροφοριών και Υποδομών

- Ετήσια επικαιροποίηση του πίνακα πληροφοριών και του χάρτη GIS, ώστε να παραμένουν ακριβείς και ενημερωμένοι
- Ετήσιος επιτόπιος έλεγχος για την αξιολόγηση της κατάστασης των δεξαμενών νερού, των πυροσβεστικών κρουνών και των αγροτικών δρόμων

Συστηματική παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων

- Άμεση επισκευή των στομιών στους βασικούς κρουούς και τοποθέτηση συμβατών εξαρτημάτων, ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση τους από πυροσβεστικά οχήματα
- Καθαρισμός της βλάστησης και των χωματόδρομων κοντά στα σημεία υδροληψίας, προκειμένου να βελτιωθεί η πρόσβαση και η λειτουργικότητα των υποδομών σε περιπτώσεις ανάγκης

Προώθηση της Συλλογικής Δράσης και Συνεργασίας με τα Διπλανά Χωριά

- Δημιουργία μόνιμης διαδημοτικής ομάδας που θα λειτουργεί ως δίκτυο πρόληψης και άμεσης αντίδρασης σε περιπτώσεις πυρκαγιάς
- Εφόσον δημιουργηθεί ομάδα, διερεύνηση πιστοποίησης από την Πολιτική Προστασία, ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των δράσεων και να ενισχυθεί η συνεργασία με τις αρμόδιες Αρχές

Μόνιμα Κανάλια Επικοινωνίας με τις Αρχές

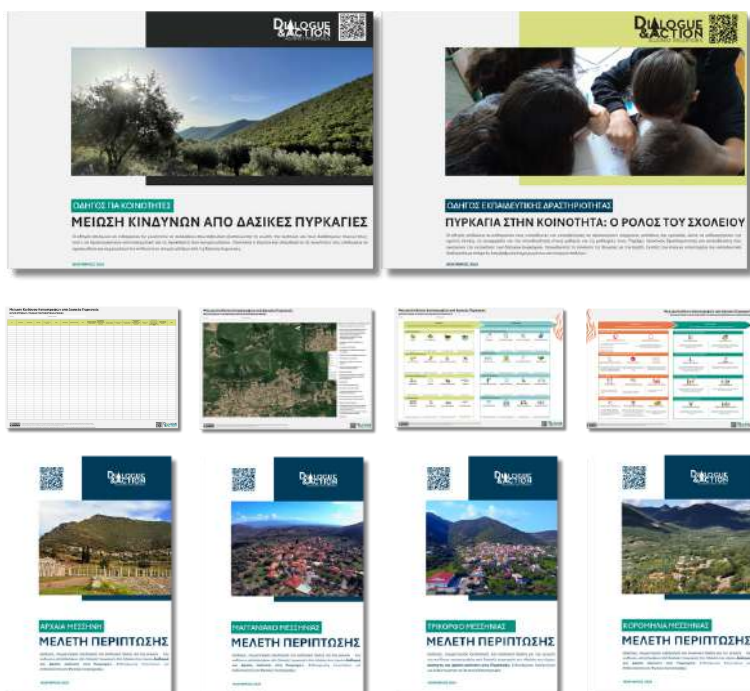
- Δημιουργία τακτικών διαύλων επικοινωνίας με τον Δήμο, την Πυροσβεστική και το Δασαρχείο, για την καλύτερη συνεργασία και την ταχύτερη ανταπόκριση σε περιπτώσεις κινδύνου
- Ορισμός συντονιστών μέσα στην κοινότητα που θα διασφαλίζουν την άμεση και αποτελεσματική επικοινωνία

Η ολοκλήρωση αυτής της μελέτης δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη θερμή υποστήριξη και την ενεργή συμμετοχή της κοινότητας του Μαγγανιακού. Ευχαριστούμε όλους τους κατοίκους που μοιράστηκαν τις εμπειρίες, τις γνώσεις και τις ανησυχίες τους, συμβάλλοντας καθοριστικά στη διαμόρφωση των ευρημάτων και των προτάσεων. Ιδιαίτερες ευχαριστίες απευθύνονται στον πρόεδρο της κοινότητας του Μαγγανιακού κ. Ηλία Αναγνωστόπουλο, στα μέλη της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρισης Νόστος, στο Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Απανταχού Μαγγακιακικών και σε όλα τα άτομα που συμμετείχαν στις δράσεις, καταθέτοντας τον χρόνο και την ενέργειά τους για την προστασία και ενίσχυση της κοινότητάς τους. Η δέσμευσή τους αποτελεί παράδειγμα συλλογικής δράσης και συνεργασίας για την αντιμετώπιση κρίσιμων προκλήσεων.

Η μελέτη είναι μέρος μιας εργαλειοθήκης μείωσης κινδύνων από δασικές πυρκαγιές η οποία περιλαμβάνει έναν οδηγό για κοινότητες, έναν οδηγό για εκπαιδευτές/τριες για την υλοποίηση σχετικού εργαστηρίου, φύλλα εργασίας και τέσσερις μελέτες περίπτωσης, προκειμένου οι κοινότητες να μπορούν να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν λύσεις που ανταποκρίνονται στις δικές τους ανάγκες αλλά και στις δικές τους δυνατότητες.

Η εργαλειοθήκη μείωσης κινδύνων από δασικές πυρκαγιές απευθύνεται σε κοινότητες που επιθυμούν να αναλάβουν δράση για να μειώσουν τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν από τις δασικές πυρκαγιές.

Εστιάζει στην αυτενέργεια και την ανάληψη πρωτοβουλιών από τις ίδιες τις κοινότητες ενώ λαμβάνει υπόψη το γνωσιακό κεφάλαιο, την εμπειρία, τους διαθέσιμους πόρους, καθώς και τη δομή και την σύνθεση των κοινοτήτων.

Η εργαλειοθήκη είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά στο: dock-sse.org/tool/disaster-risk-reduction

accting

DIALOGUE
& ACTION
AGAINST WILDFIRES

Το 12μηνο πρόγραμμα Διάλογος και δράση απέναντι στις Δασικές Πυρκαγιές υλοποιήθηκε το διάστημα 01/12/2023 - 01/12/2024 είναι ένα πιλοτικό έργο του ACCTING (AdvanCing behavioural Change Through an INclusive Green deal) που είναι ένα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο (European Union's Horizon 2020, No 101036504) που αναλύει τον αντίκτυπο των πολιτικών της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) στις ευάλωτες ομάδες και παράγει γνώσεις και καινοτομίες για την προώθηση της αλλαγής συμπεριφοράς σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Εταίροι του Έργου Διάλογος και δράση απέναντι στις Δασικές Πυρκαγιές είναι:

DOCK

